

8. Ders (11.11.1988 tarihli ders notu)

Dersin amacı:

1. قَدْ edatının kullanımı
2. “Görmek” ve “gelmek” fiillerinin kullanımı

(Kırmızı yazılı harfler konuşma dilinde telaffuz edilmez.)

Sami ile Naci arasında geçen diyalog:

سَامِي Sami

هَلْ فَرِيدٌ هُنَا؟
Hel Ferîdun hunâ?
Ferid burada mı?

نَاجِي Naci

أَجَلٌ . قَدْ قَدِمَ مِنَ الْأَمَانِيَا أَوَّلَ أَمْسٍ . هُوَ فِي إِسْطَنْبُولَ
Ecel. Kad kadime min Almaniya evvele emsi. Huve fî İstanbul.
Evet. Evvelki gün Almanya’dan geldi. İstanbul’da.

سَامِي Sami

هَلْ أَنْتَ جَادٌّ فِي قَوْلِكَ؟ هَلْ رَأَيْتَ أَنْتَ فَرِيدًا؟
Hel ente câddun fî kavlike? Hel raeyte ente Ferîden?
Sözünde ciddi misin? (Ciddi mi söylüyorsun?) Sen Ferid’i gördün mü?

نَاجِي Naci

لَا مَا رَأَيْتُهُ أَنَا .
Lâ. Mâ raeytuhû ene.
Hayır. Ben (onu) görmedim.

زَارَ زِيَادٌ جَلَّالًا أَمْسٍ. قَدْ رَأَى فَرِيدًا لَدَى جَلَّالٍ
Zâra Ziyâdun Celâlen emsi. Kad raâ Ferîden ledâ Celâlin.
Ziyad dün Celal’i görmeye gitti. Ferid’i Celal’lerde görmüş.

Notlar:

1. Şehir isimleri de, bayan isimleri gibi eselenmez ve tenvin almaz. Gayri’l-munsariftir. Ör: اسْطَنْبُول İstanbul

2. قَدْ edatının iki anlamı vardır.

a) Geçmiş zamanda hal’le ilgili, present perfect’in karşılığıdır.

Ör: Ayşe burada mı? –Gitmiş. (yani: “şimdi burada yok” anlamında)

b) Katiyet, kesinlik anlamı katar.

3. (جَاءَ Cae: geldi) ve (رَأَى Raâ: Gördü) fiillerinin emri kullanılmaz.

4. (قَدِمَ Kadime: Geldi) fiili, daha çok şu anlamda kullanılır: Bir şehirden gelmek, herhangi bir yerden gelmek.

Mastar	Emir	Muzari	Mazi
قُدُومٌ	اِقْدَمْ	يَقْدَمُ	قَدِمَ
Kudûmun	İkdam	Yakdamu	Kadime
Gelmek	Gel	Geliyor	Geldi

رُؤْيَةٌ	Emri kullanılmaz	يَرَى	رَأَى
Ru'yetun		Yerâ	Raâ
Görmek		Görüyor, görür	Gördü

رَأَى مَازِنْ دِيلَك لَدَى خُلْيَاءَ
Raâ Mâzinun Dilek ledâ Hulyâ
Mazin, Dilek'i Hulya'larda gördü.

Ayfer ve Betül arasında geçen diyalog:

أَيْفَرُ Ayfer

هَلْ أَسْرَاءُ هُنَا يَا بَتُولُ؟
Hel Esrâu hunâ yâ Betûlu?
Betül, Esra burada mı?

بَتُولُ Betül

أَجَلٌ. قَدْ قَدِمْتُ مِنْ لَنْدَنَ أَوَّلَ أَمْسٍ. هِيَ فِي إِسْطَنْبُولَ

Ecel. Kad kadimet min Landan'a evvele emsi. Hiye fî İstanbul.

Evet. Evvelki gün Londra'dan geldi. İstanbul'da.

أَيْفَرُ Ayfer

هَلْ أَنْتِ جَادَّةٌ فِي قَوْلِكَ ؟ هَلْ رَأَيْتِ أَنْتِ أَسْرَاءَ؟

Hel enti câddetun fî kavliki? Hel raeyti enti Esrâe?

Ciddi mi söylüyorsun? Sen Esra'yı gördün mü?

بَتُولُ Betül

لَا. مَا رَأَيْتُهَا أَنَا. زَارَتْ دِيْلَكُ زَرَّيْنِ أَمْسٍ.

Lâ. Mâ raeytuhâ ene. Zârat Dilek Zerrin emsi.

Hayır. Ben görmedim. Dün Dilek, Zerrin'e oturmaya gitti (görmeye gitti)

قَدْ رَأَتْ أَسْرَاءَ لَدَى زَرَّيْنِ

Kad raat Esrâe ledâ Zerrîne.

Esra'yı Zerrin'lerde görmüş.

إِنْتَهَى الدَّرْسُ

İnteha'd-dersu

Ders bitti

الدَّرْسُ فِي النِّهَايَةِ

Ed-dersu fî'n-nihâyeti

Ders bitti.

Ciddiyet

هَلْ هُوَ جَادٌّ فِي قَوْلِهِ؟

Hel huve câddun fî kavlihî?

Ciddi mi söylüyor ? (o erkek)

هَلْ هِيَ جَادَّةٌ فِي قَوْلِهَا؟

Hel hiye câddetun fî kavliha?

Ciddi mi söylüyor ? (o bayan)

هَلْ أَنَا جَادُّ فِي قَوْلِي؟

Hel ene câddun fî kavlî?

Ciddi mi söylüyorum ? (erkek)

هَلْ أَنَا جَادَّةٌ فِي قَوْلِي؟

Hel ene câddetun fî kavlî?

Ciddi mi söylüyorum ? (bayan)

هَلْ أَنْتَ جَادُّ فِي قَوْلِكَ؟

Hel ente câddun fî kavlike?

Ciddi mi söylüyorsun? (erkeğe sorarken kullanılır)

هَلْ أَنْتِ جَادَّةٌ فِي قَوْلِكَ؟

Hel enti câddetun fî kavliki?

Ciddi mi söylüyorsun? (bayana sorarken kullanılır)

Kaynak: İstanbul Üniversitesi emekli okutmanı Mustafa Seçkin'in derslerinde tuttuğum notlardan derlemedir. Mustafa Seçkin hakkında bilgi için tıklayınız:

http://www.istanbul.edu.tr/edebiyat/bolum_sayfasi/dogudilleri/emektar_hocalar.htm

<http://www.istanbuldakianadolu.com/istanbul/fethi-gemuhluoglunu-mustafa-seckinle-tanimak/>

Hazırlayan: Enise Sema Gonca

araphocam@yahoo.com Mayıs- 2011

Twitter'dan takip etmek için tıklayın:

<http://twitter.com/#!/araphocam>

Tüm dosyalar için tıklayın:

<http://www.materyal.org.tr/arapca/dosyalar.php?uk=380000>